

становили розчаровані й розлючені ветерани.

Далі — Корейська війна. Тут було чимало спільного з початком нашої війни 2014 року, пам'ять про яку витіснило повномасштабне вторгнення. Корейську війну, що тривала з 1950 до 1953 року, часто називають «забутою війною» з кількох причин:

1. Менший політичний резонанс. Після закінчення Корейської війни увага суспільства та медіа швидко переключилася на В'єтнамську війну, яка викликала більше емоцій. Це призвело до того, що Корейська війна залишилася в тіні.
2. Відсутність чіткого результату. Війна закінчилася без офіційного мирного договору, а лише угодою про припинення вогню, що призвело до постійної напруженості на Корейському півострові. Це відчуття незавершеності також сприяло забуттю війни.
3. Стигматизація ветеранів. Ветерани Корейської війни не одержували такої уваги та підтримки, як їхні колеги з В'єтнаму. В листопаді 1953 року, лише за кілька місяців після підписання перемир'я, опитування Університету Чикаго виявило: 51% респондентів вважали, що Корейська війна «не варта того, щоб воювати».

Від Корейської війни в сучасній культурі залишилася хіба що роль Клінта Іствуда у фільмі 2008 року «Гран Торіно». А від В'єтнаму — екранізація роману 1972 року Девіда Моррелла «Перша кров» про труднощі адаптації ветерана Джона Рембо до мирного життя та його конфлікт із правоохоронними органами. В романі, до речі, на відміну від кіно, головний герой — ветеран В'єтнаму та його антагоніст — поліціант, ветеран Корейської війни, гинуть у взаємній перестрілці.

Читайте також: **Їх багато, цих нищих людей. Одна надія - хлопці прийдуть і порядок наведуть**

Українське суспільство зараз активно поділяється на чотири великі соціальні кластери.

1. Військовослужбовці, ветерани, волонтери.
2. Ті, хто нікуди не виїжджав.
3. Вимушено переміщені особи в межах України.
4. Ті, хто виїхав за кордон. Без різниці, легально чи ні.

Кожна з цих груп має свої претензії до влади та бачення механізмів її зміни. Нескінченні описи різних стратегій майбутнього мають дуже мало спільного з політичною реальністю та справжніми обставинами функціонування держави в тому вигляді, як ми зараз це бачимо. Найгостріші претензії й найпалкіші сварки виникають саме всередині цих груп.

Міф про швидке встановлення ветеранами святої справедливості генерують якраз ті, хто має найменший стосунок до реалій життя людей війни. Справедливість узагалі не є основою армійського життя й формує геть інші риси поведінки.

Тут саме час трохи поговорити про посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), яким так люблять лякати нас медійники.

Абревіатурою ПТСР називають ну геть уже що попало, й нема на то ради. Є загальна структура травматичного стресу, в кожному окремому випадку в нього свої акценти. Є коморбідність, тобто поєднання, наприклад, депресії і ПТСР, симптоми супутньої патології, різні ролі контузій, поранень, ампутацій.

Тобто переживання в людей можуть бути спільні, а реакція психіки — ну зовсім різна. Немає жодного реалістичного образу «відбитого», «попаяного» чи навпаки — сталево незламного ветерана.

Це все стосується й зазначеної соціальної групи. Досвід війни не так змінює людей, як нам здається. Війна як універсальний каталізатор виявляє в людині все добре й усе погане. Люзія змін від стресорів війни ґрунтується на тому емпіричному факті, що набір специфічних поведінкових рис ветерана — це природна поведінка в неприродних умовах, яка допомогла йому вижити.

Агресивна нетерпимість, якої так усі бояться, — це прояв внутрішнього дискомфорту, що проєктується назовні. А не бажання привести весь світ до якогось спільного знаменника. Зменшується внутрішній дискомфорт — зменшується й потреба компенсувати його через соціальну активність. І навпаки.

Читайте також: **"Коли українці усвідомлюють, що з владою зла можна й треба боротися, вони стають непереможними"**

В цивільному житті воно як? Людина з війни пішла, а війна з неї — ні. Якщо організм запам'ятав, що така поведінка була успішною для виживання, то переконати його в тому, що треба реагувати на світ і людей якимось інакше, досить непросто. Головою людина наче все розуміє, а її емоції про це взагалі не в курсі.

Як ветерани війни ставлять запит на соціальну справедливість? Насамперед це те, що відповідає їхнім власним уявленням.

Основні аспекти запиту в рандомному порядку, пріоритетність кожен розставляє собі сам:

1. Соціальні послуги. Ветерани прагнуть створення якісної системи соціальних послуг, яка б відповідала їхнім потребам. Вони вважають за необхідне спростити доступ до таких послуг і забезпечити їх належну реалізацію.
2. Законодавчі ініціативи. Ветерани активно підтримують зміни в законодавстві, що забезпечують їхні права та гарантії соціального захисту. Наприклад, розроблення нових законів, які враховують сучасні потреби ветеранів та їхніх сімей.

3. Громадська активність. Ветерани виступають як активні члени суспільства, котрі формують громадську думку й можуть впливати на політику. Вони мають загострене почуття справедливості та гідності, що спонукає їх до дій. В цій частині вони будуть рекрутовані до різних політичних сил і переважно використані втемну.
4. Психологічна підтримка. Важливим є також запит на психологічну реабілітацію та підтримку ветеранів, що допомагає їм адаптуватися до цивільного життя.

Здійснивши нескладний арифметичний підрахунок, бачимо, що пріоритет громадсько-політичної активності — це чверть від загального числа, якого ми точно наразі не знаємо.

Але давайте підемо іншим шляхом. Після початку Антитерористичної операції 2014 року в Україні зареєстровано понад 450 тисяч учасників бойових дій. Ви бачите їхній реальний внесок у незворотні зміни українського політичного життя? Не в тому сенсі, чи знаємо ми особисто багатьох гідних людей із яскравою громадянською позицією. А в тому, чи ця їхня життєва позиція щось радикально змінила в політичному устрої, економіці, освіті, правоохоронній системі? Список того, що ви хотіли б змінити, ви самі чудово знаєте, просто дістаньте його й перевірте.

Читайте також: **В Україні посилюється розкол між тими, хто воював і не воював, хто поїхав і хто лишився - FT**

Основа наукового підходу — це експеримент, його повторюваність. Історію воєн та їхніх соціально-політичних наслідків теж можна розглядати в такий спосіб. Ветерани — не якась особлива порода людей. Це звичайні люди з особливими елементами власних біографій. За першої нагоди вони б хотіли назавжди забути ці «особливі елементи».

І поруч із бажанням спілкуватися й об'єднуватися є інше, не менш людське, — якомога менше бачити собі подібних, тому що люди — це ще й джерело проблем, ризиків і загроз.

Так, статус ветерана — це ймовірний соціальний ліфт, але його надає держава. Погано поводитимешся, бажатимеш не тих змін — замість соціального ліфту швидко видадуть драбину, й ту поламану.

Коротше, не чекайте на ветеранів, робіть щось самі.

—
Олег Покальчук, соціальний психолог, психотерапевт; опубліковано у виданні ZN.ua

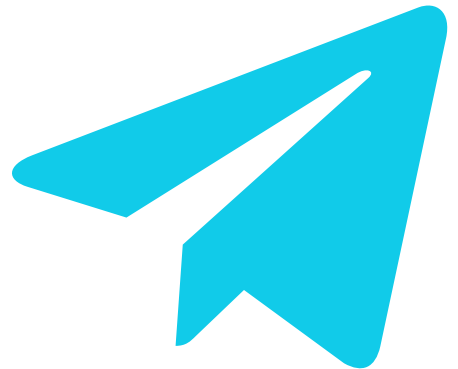
На цю тему:

- **Марія Берлінська: Українське суспільство зараз — про свободу**
- **Свій серед своїх. Українське суспільство і військо після перемоги**
- **Історії донеччан і луганчан, що пройшли шлях від Майдану до ЗСУ: «Хочу зайти в рідне місто у пікселі, а не в цивільному»**
- **Ні звільнитися, ні піти на передову: як строковики стали заручниками війни**
- **Біг влади по "граблях"**
- **Що гальмує екстрадицію в Україну з-за кордону топ-звинувачених в розкраданні та корупції?**

[Share 0](#)

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com